

Politici moeten ons verleden niet misvormen

Patrick van Schie

‘Weg met ons’. Wat bezielt D66’ers toch om ons nationale verleden in een kwaad daglicht te stellen? Denken zij door bij kinderen erin te stampen dat de Nederlandse geschiedenis niet deugt, hun ideaal van een EU-superstaat waarin ons land dient te verdwijnen naderbij wordt gebracht? Of is er een andere vorm van zelfhaat die minister van Onderwijs Ingrid van Engelshoven (D66) ertoe heeft gebracht een commissie in te stellen die moet bezien hoe in de ‘canon van de Nederlandse geschiedenis’ meer schaduwkanten kunnen worden belicht?

Het is tegengesteld aan de praktijk in dictaturen om de nationale geschiedenis als één groot helden-epos voor te stellen, maar het is zeker niet minder bedenkelijk. Geschiedenis is een discussie zonder einde, zo stelde de historicus Pieter Geyl reeds. De staat dient zich echter met deze discussie niet te bemoeien. Van Engelshoven meent dat er (nog altijd) niet genoeg aandacht is voor de slavernij – waarin Nederlanders overigens een verhoudingsgewijs kleine rol speelden – of voor bijvoorbeeld vooraanstaande vrouwen. Maar geschiedenis moet niet weergeven hoe sommigen, politici nog wel, ons verleden graag hadden gezien doch hoe dit verleden daadwerkelijk eruit heeft gezien. Het is bijvoorbeeld prima om de rol van Madame de Staël te belichten in de intellectuele geschiedenis van het liberalisme, maar het is en blijft nu eenmaal een feit dat zij als vrouw een uitzondering was onder de reeks mannelijke theoretici van het liberalisme.

D66 presenteert zich graag als onderwijspartij, maar zodra het om de inhoud van het onderwijs blijkt haar ideeën vaak rampzalig te zijn. Enkele jaren geleden stelde een commissie onder leiding van (inmiddels ex-)D66-senator Paul Schnabel zelfs voor om geschiedenis (alsmede aardrijkskunde) als zelfstandig vak af te schaffen, want feiten kon iedereen wel *googelen*. Blijkbaar vindt Van Engelshoven het vak geschiedenis wel van belang, maar of haar poging tot verdraaiing van de geschiedenis vooruitgang ten opzichte van Schnabel’s nihilisme mag worden genoemd is maar zeer de vraag.

Een van de dingen die leerlingen uit de bestudering van ons verleden zouden moeten leren is dat in andere tijden mensen op een andere manier tegen zaken aankeken. Het heeft weinig zin onze voorouders naar de morele maatstaven van (sommige) hedendaagse politici en opiniemakers te veroordelen; dit beneemt ons slechts de kennis over hoe het verleden in elkaar stak. Wie het meent met diversiteit hoog in het vaandel te hijsen, dient te proberen mensen uit vroeger tijden te begrijpen, zich in hen in te leven. Daar mag ieder vervolgens het zijne of hare van denken, maar geschiedkundig besef begint bij zulk inlevingsvermogen in ‘vreemde’ mensen en praktijken.

Houd op met het proppen van historische personen en gebeurtenissen in modieuze ‘bubbles’ van linkse ‘politieke correctheid’. D66’er Van Engelshoven heeft alvast laten zien dat zij op het onderdeel historisch besef een dikke onvoldoende verdient.

Patrick van Schie is historicus en directeur van de TeldersStichting